

U. Anttila ym.: Opintotukijärjestelmän uudistamisesta*Eduskunnalle*

Opintotukijärjestelmä on vanhentunut ja kiireellisesti uudistettava. Järjestelmä ei enää takaa opiskelijoiden perusturvaa opintojen aikana. Viime vuosina opiskelijat ovat kattaneet puuttuvaa toimeentuloa ansiotöillä, mutta taloudellisten suhdanteiden heikentyessä tämäkin on vaikeutunut. Opiskelijoiden osuus toimeentulotuen hakijoista on tuntuvasti kasvanut.

Nykyinen opintotuki perustuu pankkilainoitukseen. Järjestelmä on luotu aikana, jolloin rahamarkkinoiden toimintaedellytykset ja -tavat olivat toiset kuin nykyisin. Opintotukijärjestelmä on herkkä rahamarkkinoilla tapahtuville muutoksille: opintolainan korko on nousut vuosina 1988—1990 6,75 %:sta 9,75 %:iin, ja tänä vuonna on jälleen odotettavissa uusi koron nosto. Pankkien jatkuva tyytymättömyys opintolainojen korkotasoon on tuntuvasti hankaloittanut opintolainojen saantia. Lainan saanti on usein ollut mm. vanhempien pankkisuhteista riippuvainen.

Valtion korkotuesta huolimatta opiskeluaikaiset korot pienentävät merkittävästi opiskelijan käytettäväksi jäävää opintotukea. Valmis-

tumisen jälkeen velkataakka on raskas. Esim. vuosina 1984—91 opiskelleen korkeakouluopiskelijan seitsemän vuoden maksimilainakertymä on jo lähes 94 000 markkaa. Lainamäärien ja koron kasvu on johtanut monet vastavalmistuneet tilanteeseen, jossa opintolainan takaisinmaksu on ylivoimaista: valtion takausvastuut kasvoivat vuonna 1990 60 %:a.

Opintotukijärjestelmän kokonaisuudistus on käynnistettävä jo vuoden 1992 budjetissa. Uudistuksen pohjana voidaan käyttää selvitysmies Eero Kurrin raporttia. Tavoitteena tulee kuitenkin olla opiskelijan perustoimeentulon turvaaminen opintorahan avulla eli nk. täyden kansaneläkkeen suuruinen opintoraha.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittavasti eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä ryhtyisi toimiin opintotukijärjestelmän uudistamiseksi ja varaisi uudistukseen tarvittavat määrärahat.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1991

Ulla Anttila

Paavo Nikula

Eero Paloheimo